TRANZIȚIA DE LA „RUSIFICARE” LA „ANGLICIZAREA” LIMBII ROMÂNE

TRANZITION FROM “RUSSIFICATION” TO “ENGLISHISATION” OF ROMANIAN LANGUAGE

Inga GALBEN, ORCID: 0000-0002-6162-9545
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 811.135.1`373.613 e-mail: Galben.inga@usm.md

Lucrarea de față are drept scop evidențierea problemei bilingvismului în special în mediul profesional și a noțiunii de „împrumut lingvistic”, care se reflectă nu doar la nivel de împrumut lexical, ci și la un nivel mai extins, precum ar fi împrumutul unor structuri sintactice în întregime. În acest studiu, susținem că există tendința unor construcții anglicizate de a se păstra în unele contexte cu cele standard în procesul asimilării și de a reda diferite conotații socio-pragmatice. Variațiile lexicale bilingve în mediile profesionale și în mediul online sporesc formarea unui limbaj mai apropiat de *Romgleză,* contribuind la modificarea limbajului standard românesc.

Conform teoriei lui Teun van Dijk, cu referire la analiza discursului, conținutul este strâns legat de context și de percepția noastră despre realitate, la fel și despre percepția celorlalți asupra realității [4, p.358].

Respectiv, la alegerea lexicală pe care o facem în momentul comunicării, va contribui mediul în care ne aflăm, modalitatea de exprimare și ceea ce credem că grupul căruia ne adresăm cunoaște. Astfel vorbitorii bilingvi, care au preluat limba engleză ca a treia limbă, modifică construcțiile semantice în funcție de context, adesea înlocuind construcția preluată fotografic din limba în care a fost auzită de vorbitorii nativi. Unele construcții vor conține și emoția redată în acel moment. Adesea, în discuțiile din mediul profesional, pe lângă preluarea termenilor profesionali așa cum au fost auziți în limba rusă în perioada comunistă [1, p.57] după același model au fost preluați și termenii din limba engleză în perioadă digitală.

Unele expresii, spuse cu încărcătură emoțională în limba engleză (considerată limbă de lucru pentru unele comunități profesionale) și învățate în mod natural fără efort, vor fi redate în limba engleză în circumstanțe similare [3, p.3], chiar dacă în discuții sunt implicați doar vorbitori de limbă română. În una dintre ședințe s-ar putea auzi expresia „This is ridiculous!”, întrucât în limba română „Aceasta e ridicol!” nu ar reda întreaga gamă de emoții și nici nu ar reflecta gravitatea situației. Studiile actuale sunt axate pe procesele evolutive, de transformare a limbii române, puternic influențate de limba engleză, continuând să ramână sub influența limbii ruse. Întrucât limba rusă a fost achiziționată în anii copilăriei sau într-o perioadă timpurie, utilizarea

acesteia este mai frecventă în situațiile cu un nivel emoțional mai ridicat, precum ar fi în exprimarea emoțiilor sau în redarea unor glume [5, p.6].

Anglicizarea limbii române, deși inițial percepută ca o înlocuire a limbii ruse, își face loc în limbajul tinerei generații pe lângă expresiile rusești. Unii tineri, născuți după anii 90, anii independenței, în pofida faptului că nu vorbesc limba rusă sau o vorbesc foarte puțin, au preluat expresii rusești și le utilizează fie adaptate în mediul online, fie ca expresii de bază în discuțiile în care sunt prezenți doar reprezentanți ai aceleiași generații (la fel nevorbitori de limbă rusă).

Articolele referitoare la domeniul sociolingvistic (V. Molea, Gh. Moldovanu, A. Petraru), analizând limbajul standard românesc din Republica Moldova și din România, scot în evidență modalitatea în care bilingvismul afectează o comunitate sau o colectivitate [6]. Unele studii sugerează că împrumutul este mutual dintr-o limbă în alta [2, p.370].

Limba română din Republica Moldova a opus mai puțină rezistență la influența limbii engleze, de aceea sunt prezente multe împrumuturi din această limbă (*job, feedback, freelancer, meeting*), calchieri semantice („a fixa o problemă" – cu sensul de a rezolva, „a fi în call" – cu sensul de a *ignora*), expresii hibride („a schipui o cerință" – cu sensul de a *ignora*: „a da reject" – cu sensul de *a refuza*). Schimbarea de cod, dar și îmbinarea limbii române cu engleza revine în atenția lingviștilor odată cu preluarea unor tipare de comunicare și în mediul academic, în cel școlar și profesional. De asemenea, un impact major în ce privește hibridizarea limbajului l-a avut și marketingul produselor de larg consum, în special al produselor electronice, al căror mesaj este adesea intraductibil. Pentru a reda conținutul lor, au fost făcute modificări, adesea, în detrimentul limbii române.

Concluzii. În circumstanțele actuale, lingviștii sunt preocupați de influența tot mai puternică a limbii engleze la nivel global. Chiar și limbile internaționale dominante, datorită factorilor socio-economici, sunt influențate de limbile minoritare. Tot mai multe studii reflectă problema limbilor engleze, în fond fiind aceeași limbă cu variațiile ei în funcție de zona geografică [7]. La fel, sunt și preocupări în jurul imperialismului lingvistic al englezei, facându-se o paralelă cu influența limbii latine [8]. Actualmente, putem discuta mai puțin despre societăți monolingvistice. Odată cu modificarea limbajului standard, apare o altă preocupare a lingviștilor, și anume: cea a modului în care limba vorbită influențează modul în care gândim, și invers.

Referințe:

1. BOCHMANN, K. *Cum sunt trăite și percepute limbile, despre istoria limbilor ca istorie social*. Chișinău: Cartier, 2020.
2. MARIAN, V., KAUSHANSKAYA, M. *Cross-lingustic Transfer and borrowing in bilinguals*, Applied Psycholinguistics 28 (2007), pp. 369-390.
3. MYERS-SCOTTON, C. *Multiple Voices, An Introduction to Bilingualism*. Australia: Blackwell Publishing, 2006.

4. SCHIFFRIN, D., TANNEN, D., HAMILTON, H. *The Handbook of Discourse Analysis.* Blackwell Publishers Inc, 2001, Oxford, UK.
5. DYLMAN, A. S., CHAMPOUX-LARSSON, M., & ZAKRISSON, I. (2020). Culture, Language and Emotion în *Online Readings in Psychology and Culture, 4*(2) Disponibil: .https://scholarworks.gvsu.edu/orpc/vol4/iss2/3/
6. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/26-28_32.pdf https://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=1762 https://www.academia.edu/36632635/Bilingvismul_bloggerilor_%C3%AEn_era_globaliz%C4%83rii
7. Youtube Video, David Crystal – Will English Always be the Global Language? Disponibil: https://www.youtube.com/watch?v=5Kvs8SxN8mc
8. Youtube Video Talk, Q&A - Linguistics, Style and Writing - with Steven Pinker, Disponibil: https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=7rYAnYXIhL0&t=477s